

GETTY

L'exemple moral i literari de Thomas Hardy

DAMIÀ ALOU

Si fa unes setmanes comentàvem en aquestes pàgines *La cosina Phyllis*, d'Elizabeth Gaskell, una de les autores victorianes que millor retrataren l'Anglaterra rural, ens arriba ara per primer cop en català potser la millor novel·la de Thomas Hardy, probablement qui més va fer per escombrar el sentimentalisme (Dickens) i el sensacionalisme (Wilkie Collins) que tant havien marcat l'època d'or de la novel·la anglesa. Hardy fou sobretot un realista a ultrança; no tan sols algú que pretenia "representar" la societat que havia viscut (sempre trobem, als seus llibres, un fort component autobiogràfic), sinó que creia també que la literatura havia

d'opinar, criticar, censurar i establir un marc de valors en una societat de la qual mostraria tots els defectes, fins que aquesta el va fer dimidir de novel·lista. Així, el 1896 publicà la que seria la seva última novel·la, *Jude l'obscur* (que traduí al català Quim Monzó el 1983), una visió fosca i desenganyada del clasicisme i la manca d'oportunitats que despertà crítiques ferotges i el decidí a abandonar la novel·la. Hardy passà la resta de la seva vida, fins a morir l'any 1928, escrivint una poesia exquisida que el modernisme d'Eliot i Pound menysprearia, i que no seria recuperada fins a l'aparició de Philip Larkin.

Lluny del brogit del món, apareguda el 1874, va ser la tercera novel·la publicada de Hardy, i va tenir prou èxit perquè abandonés la seva feina d'arquitecte en favor de la

LLUNY DEL BROGIT DEL MÓN
THOMAS HARDY
VIENA
TRAD. XAVIER PÀMIES
458 PÀG. / 25€

literatura. I és que entre el seu anterior llibre, *Unos ojos azules* (que es pot trobar a Clàssics Mondadori) i el que ara ressenyem, hi ha una evolució qualitativa que explica perfectament el perquè del seu èxit. Hi ha evolució, però no trencament, i la diferència entre ambdós llibres rau sobretot, en la meua opinió, en el seu personatge femení. Si a *Unos ojos azules* ens presenta una noia que és poc més que una cara i uns ulls bonics, sotmesa al setge de tres personatges masculins, el patró argumental és gairebé el mateix a *Lluny del brogit del món*, on acaba d'afilar bé el seu llapis per dibuixar personatges, on perfecciona la seva traça per bastir un argument i on aconsegueix fer avançar l'acció amb menys cops d'efecte i molta més naturalitat. Tot i que trobem ara tres homes en

lluita per la mà de la protagonista Bathsheba Everdene, n'hi ha un que destaca per damunt dels altres, i per damunt de tots els personatges de l'autor: Gabriel Oak, l'emprenedor i assenyat pastor que ha aconseguit establir-se pel seu compte quan coneix la Bathsheba, un personatge d'una peça, dur, constant, fidel, fiable (a qui donà rostre el gran Alan Bates en la lamentable adaptació que en va fer el 1967 John Schlesinger). Oak és ni més ni menys que el roure que significa el seu llinatge, al voltant del qual acaba girant no sols la novel·la, sinó les vides dels que l'envolten. Però l'existència de Gabriel Oak no serà fàcil: al principi de la trama perdrà tot el que té, i una de les subtrames serà la lluita per millorar la seva posició al món. L'altra, naturalment, el seu recargolat camí per obtenir la mà de la Bathsheba. Perquè la seva és una relació plena de desencontres: Hardy dibuixa un dels grans personatges femenins de l'època, una noia amb caràcter, que decideix assumir una tasca d'home (la de capatàs de la seva granja) i no deixar-se arronsar per l'instint agressiu del mascle quan arriba el moment de buscar parella. El Gabriel no és, evidentment, un gran seductor, ni tampoc William Boldwood, el pròsper granger enlluernat per l'atractiu de la Bathsheba que no comprèn que ella és massa dona per a ell. Però Hardy també és potser víctima de la fantasia masculina, i la fa caure en els braços del sergent Troy, un militar femellut que serà el que posarà en marxa tota la roda d'esdeveniments que componen aquest fresc on l'autor demostra per què és un autor d'una vigència extraordinària: és la seva una visió adulta i exigent de la vida. Imposa un llistó moral al seus personatges i fa que la seva supervivència depengui d'això. I és, sobretot, un extraordinari observador i teixidor d'arguments.

Xavier Pàmies ens serveix una traducció precisa i amb una prosa exquisida, potser algun cop una mica pujada de registre, d'un llibre imprescindible per a tot aquell que aprecii la novel·la o vulgui arribar a practicar-la. ♦♦

Massa negre, mai prou ric

MONTSE VIRGILI

De bon inici, el títol *No soy Sidney Poitier* ens intriga. Un cop el comencem a llegir i descobrim que el nom del protagonista és exactament *No soy Sidney* seguit del cognom *Poitier* ens abandonem a la riulla d'aquesta faula en forma de novel·la. Blackie Books va donar a conèixer Percival Everett amb la valenta *X*, que denunciava el racisme en el món literari.

El prolífic escriptor nord-americà relata la història d'un jove negre nascut d'un embaràs fora de sèrie (24 mesos dins una panxa). La durada extraordinària de la gestació és proporcional a la curiosa existència que durà el noi Poitier. Orfe des de ben jove, el magnat de la comunicació Ted Turner

es farà càrrec de la seva educació. Everrett només n'agafa el nom per crear un personatge de ficció i el converteix en una espècie de Ted Danson de la sèrie de televisió *Bored to Death*. És a dir, un excèntric amb el sentit de l'humor desafiant i deliciós propi de tots els personatges d'Everett.

Més enllà d'aquesta suplantació entre els dos Teds que m'ha perseguït durant la lectura del llibre, el protagonista de la novel·la és el xicot *No Soy Sidney*, que troba la seva pròpia identitat a partir de la negació. Massa negre per a alguns, massa educat per a d'altres i sobretot massa ric, no encaixa amb la idea de l'afroamericà que espera la societat. Des d'aquesta premissa, l'orfe milionari criat per l'inventor de la tele per cable viu cada episodi de la seva vida com una pel·lícula del guanyador

NOSOY SIDNEY POITIER
PERCIVAL EVERETT
BLACKIE BOOKS
TRAD. DAMIÀ ALOU
288 PÀG. / 21€

WIKIPEDIA

d'un Oscar. Els amants del cinema descobriren en la trama de la novel·la algunes de les pel·lícules més conegudes de Sidney Poitier, l'actor amable i polític que el públic blanc de l'Amèrica dels 50 va empassar-se tan bé. Everett ha escrit una novel·la d'aventures amb les trames de les pel·lícules de Poitier. Els cinèfils reconeixeran *En la calor de la nit*, *Fugitiu*, *Endevina qui ve a sopar aquesta nit* i *Els lliris dels prats*. Amb la base dels guions del Hollywood clàssic i la ingènua malenconia d'un Wes Anderson literari, Everett ens recorda que vivim en una societat racista que només s'oblida d'aquest sentiment quan veu virolla pel mig. Potser a algun lector li farà nosa tanta referència filmica. No valen els escarafalls, Everett ha escrit un llibre entretingut i intel·ligent. Si de cas, li sobra un pèl de metratge. ♦♦